

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי ג' אלול תשע"ט | דף היומי בבלי: כריתות יג.

דף היומי בהלכה: מתחילת סימן תי"ח עד סעיף ג'.

מוסר: שמירת הלשון פרק י' 'הג"ה מזה' עד פרק י' 'ואמרו חז"ל'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער הבחינה פ"ד 'והשביעית' עד פ"ה 'ואחר כן ישיב אל ליבו'

איש הס"ס צעק: "שמע ישראל!" | המכתב שהונח בתיבת הדואר של הגר"נ קרליץ |
איך מקבלים קבלות שיחזיקו מעמד? - 10 כללים חשובים | 1714

על דא ועל הא

"הרב", פותח היהודי מעבר לקו, "מחר סליחות ראשונות, יש סליחות בבית הכנסת?" ואני מהרהר לעצמי: הרי בקושי מנין לשחרית אנחנו מגרדים, אז מנין לסליחות?!...!

"קמתי באשמורת לבקש על עוונתי"

עליך המלאכה לגמור ולא אתה בן חורין להבטל ממנה'. אני ננער
ממחשבותי ומתחיל להעביר הודעה טלפונית בין המתפללים.

"חברים, מחר בבוקר סליחות ראשונות בשעה 5:15. נא הגיעו
כדי שיהיה מנין".

הראשון עונה: "אשתדל". השני עונה בחיוב. והשלישי מציין
שמחר ספציפית הוא לא יכול. אני מנסה לחייג למי שאני חושב
שאפשר להתקשר בשעות כאלה, ומגיע ל-6 איש ש'שתדלו'
להגיע.

כבר קרוב לחצות. אני מציין לעצמי שעשיתי מה שיכולתי,
ובעז"ה הקב"ה יצרף מחשבה למעשה.

בבוקר אני 'לוקח את הזמן', מניח שגם אם אגיע 5 דקות
מאוחר אפתח ראשון את בית הכנסת.

5:20. אני מגיע, ולהפתעתי בית הכנסת מלא. 15 איש, רובם
בכלל אשכנזים, מחכים רק לי כדי להתחיל.

"קמתי באשמורת לבקש על עוונתי..." המנגינה והמילים נוגעים
בלב עד כדי דמעות. 15 בנים של הקב"ה הגיעו לבקש סליחה

בשעה 5:15 בבוקר.

בחדש אלול לא היינו צריכים לחפש מנין, היה ב"ה מנין גדול

סיפר יהודי ת"ח, רבו של אחד מיישובי הצפון:

ליל ב' באלול תשע"ה. השעה 22:00. אני חוזר משיעור בבית
הכנסת ולפתע אני מקבל טלפון. על הקו מזדהה יהודי שאינו
שומר תורה ומצוות, ועל פי שם משפחתו אני גם יודע שהוא נמנה
מעדות אשכנז.

"הרב", הוא פותח, "מחר סליחות ראשונות. יש סליחות בבית
הכנסת?"

ואני, שכל בוקר מגרד את העשירי למנין, מתחיל להרהר ביני
לבין עצמי: הרי אפילו בעשרת ימי תשובה, עם כל המאמצים,
אין כאן מנין לסליחות, אז מחר?! בקושי מנין לשחרית אנחנו
מגרדים, אז מנין סליחות?

אבל מחשבה אחרת קטעה את הרהורי הפסימיים. יהודי שואל
אם יש מנין סליחות, ואני אגיד לו לא? ובלי לחשוב יותר מדי
ענתי לו: בוודאי שיש מנין.

"באיזו שעה?" הוא שואל, ואני משיב: מחר ב-5:15 סליחות.

"תודה רבה הרב, נפגש, לילה טוב".

אני מניח את הטלפון על השולחן ומתחיל לחשוב. מאיפה
יהיה מנין, אנחנו סך הכל שניים. אבל מול עיני עומדת המשנה 'לא

לדמוע ואומר ספק לעצמו ספק לציבור כולו: "אולי בגלל זה זכיתי להתקרב להקב"ה".

"מן הטובות אשר היטיב ה"י עם ברואי, כי הכין להם הדרך..."
(משנתה של תורה ראה תשע"ו)

מדי יום לסליחות ולשחרית שאחרי. בשנה שעברה זכינו גם כן לסליחות, והשנה בעז"ה נזכה גם כן.

בשבת האחרונה בסעודה שלישית בבית הכנסת אני מספר את הסיפור, ואותו יהודי שכבר ב"ה זכה להתקרב להקב"ה, מתחיל

הסיפור היומי

לפתע הושלך הס בבית הכנסת. מרן הגר"נ שליט"א עלה שוב על מדרגות ארון הקודש, הוציא נייר מכיסו ואמר: "היום בבוקר מצאתי בתיבת הדואר מכתב..."

אוי ל'צודק' ואוי לשכנו

"היות ולאחרונה עורכים שמחות בבתיים כמו שבע ברכות ואירוסין, והשמחה מתחילה בשעה מאוחרת, לא לפני עשר בלילה, ומסתיימת לתוך הלילה ואחרי חצות ליל - השירה והקולות מפריעים לשכנים. הרי בכל שכונה ובכל בניין אפשר למצוא ילדים הזקוקים לשינה, מבוגרים, חולים ועוד, שהשינה חשובה להם מאד. אני מבקש האם הרב מעוניין לעורר על כך שיפסיקו עם ההפרעות הללו". (נכון שבדרך כלל בכל בניין זה קורה פעם אחת בשנה או בשנתיים, אבל בכל זאת זה מפריע, ומפריע מאד. א.ח.)

מרן הגר"נ שליט"א סיים את ציטוט המכתב, ואז פניו האדימו, ללא גוזמא. הוא הגביה את קולו בקול זעקת כאב עצורה, ואמר: "בעיקרון הוא צודק בהערה שלו. אבל, אם השכן שלך עושה שמחה ולך היא מהווה הפרעה - על כך אנו צריכים לערוך התעוררות! כאשר השני עושה שמחה אנו צריכים לשמוח עמו בשמחתו, להרגיש את השני בשמחתו!"

מרן הגר"נ שליט"א שתק, וירד ממדרגות ארון הקודש ופניו חיוורות מצער. הכינוס הסתיים.

(א' חפץ, מוסף שבת קודש שופטים תשע"ה, מפי הגרא"מ שוורץ שליט"א)

מעשה שהיה בשעתו בימי החורף בעת מלחמת המפרץ. אותה שנה שחונה היתה, לא ירדו גשמים, ורק עם סיום המלחמה בימי הפורים החלו לרדת גשמי שפע. באמצע ימי החורף קרא מרן הגר"נ קרליץ שליט"א לעצרת התעוררות בעקבות עצירת הגשמים בבית הכנסת ברמת אהרון בב"ב. הציבור גדש את בית הכנסת לשמוע דברי התעוררות. מרן הגר"נ שליט"א לא האריך בדיבור, כדרכו הוא עורר בקצרה על החובה לשפר את המעשים ולדעת כי מאת ד' היתה זאת עצירת הגשמים וחובתנו להשתפר. לאחר כחמש דקות סיים את דרשתו והכינוס עמד להסתיים. הקהל נעמד על רגליו בכוונה לצאת, ואז לפתע הס הושלך בבית הכנסת. הגבאים ביקשו שקט כי מרן הרב שכח לומר דבר נוסף. הציבור התיישב שנית על מקומו, מרן הגר"נ שליט"א עלה שוב על מדרגות ארון הקודש, הוציא נייר מכיסו ואמר:

"היום בבוקר מצאתי בתיבת הדואר שלנו מכתב מיהודי, הכותב שהיות והלילה תתקיים עצרת התעוררות בבית הכנסת, הוא מבקש לעורר דבר אחד או שניים שאולי הרב יעיר עליהם וישמיע את הדברים בפני הציבור. ואני אקריא את הקטע הראשון שבמכתבו (אנו לא מצטטים ממש את המילים של הכותב):

פרשת השבוע

לפתע צצים מהיער שלושה אנשים במדי אס.אס. חיילים אמריקניים מזנקים לכיוונם ומכריזים: "האלט!" (עצור). "דוקומנטע" (מסמכים). ואז, אחד מהשלושה צועק: "ג'ואיש! יודע! ייעבריי!"

"שמע ישראל" - הסיסמה היהודית הנצחית

החמישי למאי 1945 למנינם, מוצא את הצבא האמריקאי מביס את הצבא הגרמני באזור מחנה ההשמדה 'גיינסקירכן'. אותו

"והיה קרבתכם אל המלחמה, ונגש הכהן ודבר אל העם ואמר אליהם, שמע ישראל..." (דברים כ כג).

אני מכניס למכנסיים שקשורים למטה כדי ששוב לא יקחו ממני בחוץ, ואני יוצא מהחלון.

"...בחוץ אני פוגש את שני האחים קליין. אני מציע להם ללכת משם ביחד. הם מסכימים, ואנו מתחילים לצעוד ביער, לא יודעים לאן ללכת. אין שום סימון דרך - יער וסבך עצים. אנו עדיין פוחדים מפני הס"ס שיכולים לירות עלינו מבין העצים, אולם ממשיכים קדימה.

"לאחר זמן מה אנו רואים פתאום מבין העצים מכונית צבאית הפוכה. נבהלנו והתחבאנו בין העצים. אולם אין בסביבה שום תזוזה, אחד מאתנו מתקרב אל המכונית ורומז בידו שנתקרב. כשהתקרבנו בזהירות רבה ראינו חייל ס"ס הרוג. במכונית היו הרבה מדי ס"ס חדשים. לא חשבנו הרבה, בחרנו לעצמנו מספר חליפות וזרקנו את הסמרטוטים שלנו שהיו מלאים במיליארדי כינים. כבר חודשים לא התרחצנו.

"המדים היו רקומים ברקמות וסמלי הס"ס. ניסינו בעזרת חתיכת פח להוריד את הסמלים, אבל זה לא הלך. נזכרתי ששבת היום ואמרתי זאת גם לחברי".

בפרשת השבוע נאמר "והיה כקרבכם אל המלחמה, ונגש הכהן ודבר אל העם ואמר אליהם, שמע ישראל..." (כ.ב). פירש"י: "שמע ישראל - אפילו אין בכם זכות אלא קריאת שמע בלבד, כדאי אתם שיושיע אתכם".

המפרשים דנים במה התייחדה מצוות קריאת שמע שבכוחה להציל, ומדוע משמע מלשון חז"ל שהיא סוג של מצווה קלה - "אפילו אין בכם זכות אלא קריאת שמע בלבד".

סיפור הצלתו המדהים של ר' אליהו הרמן מספק לנו פירוש חדש במאמר חז"ל זה. שכן, מצד אחד ברור שרק הפסוק 'שמע ישראל' משמש כסיסמא יהודית יותר מכל פסוק אחר, ודווקא הוא מסוגל להושיע יהודים. והרי לא מדובר בסיפור בודד, אלא באחד מאותם סיפורי הצלה שהתרחשו במשך הדורות, ואשר התבססו על סיסמת הפסוק 'שמע ישראל'.

אנו גם נוכחים כאן לראות כיצד 'שמע ישראל' מציל יהודי גם שלא בשעת קיום המצווה. לפיכך מתאים כאן הלשון "אפילו אין בכם זכות אלא קריאת שמע בלבד, כדאי אתם שיושיע אתכם".

(הרב רפאל ברלזון מוסף שבת קודש שופטים תשע"ב)

מחנה שהוקם בתוך יער עבות ודחוס, שגם בצהרי היום החשיכו עציו את המקום. חיילים אמריקניים מפטרלים בשטח ומעניקים את הטיפול הראוי לחיילים גרמנים שמתגלים בסביבה. ולפתע משתחלים מן היער עוד שלושה עטויי מדים של אס.אס. שלושה חיילים אמריקנים, שניים כהי עור ואחד בהיר עור, מזנקים לכיוונם ממכונית צבאית ומכריזים "האלט!" (עצור). "דוקומענטע" (מסמכים).

האמריקנים מנופפים בכלי נשקם בתנועה מאיימת, ואחד מאלו שהבליחו מתוך היער צועק: "ג'ואיש! יודע! ייעבריי!" ('יהודי' - באנגלית, גרמנית ורוסית). על מנת להוכיח את יהדותו שולף האיש מסמך מכיסו ומעבירו לאמריקני. הלה מעיין בו ומבחין בצלב הקרס הגרמני מתנוסס. החשד כלפי השלושה הולך וגובר, ובאירופה שאחרי המלחמה לא זקוקים המנצחים לאישור בג"ץ על מנת לענות את הגרמנים הנאצים.

לפתע מתנתק האמריקני בהיר עור משני החיילים האחרים, מתקרב אל השלושה וצועק בידיש: "דו ביסט א ייד? (אתה יהודי?)

- "יא!" (כן)

"דו קענסט דאווענען? קענסט שמע ישראל?" (אתה יודע להתפלל? יודע שמע ישראל?)

'הגרמני' פותח בבכי, ובקול שמזעזע את כל היער זועק: "שמע ישראל ד' אלוקנו ד' אחד".

החייל האמריקני קופץ עליו, שניהם מתחבקים מתנשקים ובוכים יחדיו.

הסיפור המדהים הזה התרחש עם הניצול ר' אליהו הרמן, שהצטרף לשני יהודים נוספים במנוסה ממחנה ההשמדה 'גינסקירכן' לאחר התבוסה הגרמנית.

בעל המעשה עצמו העיד על ההתרחשות ב'זכור' (ח"ח) ותיאר את שקדם לה:

"...לפתע מתפרץ לצריף איזה גל עצמות וצועק לחלל: 'אנשי הס"ס תלו דגל לבן, הניחו את נשקם!'. אנו שומעים ולא מאמינים. האם זה חלום או תעתוע של חזיון לפני המוות?

"...בשטח מסביב לא נראה אף חייל גרמני. אבל כעת העיקר הוא להשיג משהו לאכול. לבסוף אני מצליח להגיע לאחד המחסנים.

"...את שארית הסוכר אני שופך לכיסי ואת קופסת הריבה

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

מזבילי המאבק נגד אירוע ההפרדה בעפולה: יישר כוח! עשייתם עמנו חסד

גזרו את הקטע, שננו אותו, למדו אותו לילדיכם. יש בו את הכל

חיים ולדר

בשעה שאתם קוראים את השורות הללו, פועלים מאות ארגונים מצוידים בפטישים להכות ביסודות הציבור החרדי בחיבורים, בצמתים ובמקומות החשובים ביותר: לימוד התורה, צניעות, חומות הדת, חינוך הילדים ועוד

1.

חסד גדול עשתה אתנו "הקרן לישראל חדשה" בגיבוי ראשת הממשלה האמתית דינה זילבר, ובחסות "שדולת הנשים בישראל" שמייצגת אולי חצי אחוז מנשות ישראל, על המאבק כנגד ההפרדה בעיר עפולה. "חסד?" אתם שואלים?

כמובן שהם התכוונו להפך, אך במבט היסטורי, המעשה הזה מעמיד בפנינו מול העיניים את הכוונה האמתית שלהם והיא למנוע באופן מוחלט היתכנות של אורח חיים חרדי במדינת ישראל, או לפחות לצמצם אותו רק למתי מעט.

הם עושים את זה כבר שנים רבות, אך לאט-לאט, מכרסמים בשולי המחנה, נוגעים בדברים שאמנם פוגעים בזכויותינו הגשמיות, אך מאפשרים לנו להצטמצם ולוותר על הגשמי למען הרוחני.

הם התנו תקציבים בלימודי ליבה - אז ויתרנו על התקציבים. הם התנו תפקידים בכירים בתואר אקדמי אז ויתרנו על התפקידים, אבל עדיין לא נכנסו לטריטוריה שלנו, הם רק צמצמו את הגדרות עלינו.

טבעו של תהליך, שהוא מטעה, הוא לא מספר את כל האמת, הוא מאפשר לאנשים להרגל למציאות מסוימת, ורק כשהוא מגיע לסיומו הוא מבין מה נעשה לו.

בעפולה נעשה מעשה נדיר. הם פשוט קפצו כמה קרונות קדימה והפעילו את כוחם ממש בקרון הצמוד לקטר.

הם נגעו במשהו שהוא תנאי בלתי מתפשר ולא ניתן למשא ומתן - עיקרון ההפרדה.

2.

על הקפיצה הזו, של כמה קרונות קדימה, אנחנו חייבים לברך דווקא, משום שהיא חשפה לא רק את כוונת המכוון. לא רק לחנך אותנו מחדש, אלא, בדומה לגזירות אנטיכוכוס, למחוק את

כל הסממנים והמנהגים היהודיים, ולנסות להפוך את עם ישראל לעם ככל האומות.

משטרים טוטליטריים בהחלט הצליחו לעשות זאת בעבר. אמנם לא לגדוע את הקיום היהודי, מאחר והובטח לנו כי "נצח ישראל לא ישקר", אך לצמצם אותו באופן כמעט מוחלט. במשטר דמוקרטי זה הרבה יותר קשה, ולכאורה בלתי אפשרי, אולם "הדמוקרטיה הליברלית" התגלתה כדיקטטורה יעילה לא פחות מדיכוי אלים, מפני שהיא מתחפשת ומעמידה פנים כשוחרת טוב, ומגייסת את כל הכלים הדמוקרטיים לכאורה כמו התקשורת, חופש הביטוי והשוויון וכמובן בית המשפט, הפרקליטות והמשטרה - כדי לבצע את הרדיפה הדיקטטורית של הדת.

3.

המטרה הסופית, היא למוטט אותנו.

בשעה שאתם קוראים את השורות הללו, פועלים מאות ארגונים הממונים על ידי "הקרן החדשה לישראל" "קרן וקסנר" "האיחוד הארופאי", מצוידים בפטישים קטנים בינוניים וגדולים, לחבל ביסודות העם היהודי בכלל והציבור החרדי בפרט, ומכים ומכים בחיבורים, בצמתים ובמקומות החשובים ביותר: לימוד התורה, צניעות, חומות הדת, תפיסת הזוגיות, חינוך הילדים ועוד.

חלק מהארגונים פועלים באופן אקטיבי כנגד הציבור החרדי, כמו למשל "שדולת הנשים" או "הפורום החילוני" וחלק עושים זאת באמצעות "חיבוק" הציבור החרדי, מתן הטבות לחלקים ממנו, "פרויקטים" שונים במסווה של "העצמה" "השפעה" "מנהיגות" ועוד ועוד, כשהמטרה הברורה והסופית של הכל היא לשנות מהיסוד את D.N.A. החרדי. את הקודים הבסיסיים שמאפשרים קיום של חיים חרדיים.

נשמע לכם מוגזם? קונספירטיבי משהו? תתקדמו לסעיף הבא.

4.

אם היו מציעים לכם לשלוח את הבן או הבת שלכם, לא חשוב באיזה גיל, למסגרת השתלמות שבמהלכה הם ילמדו להימנע מחסד, להפסיק להקפיד על שמירת הלשון, לא להסתפק במועט, למרוד בסמכויות ולא לקבל מרות ולראות בענווה מעין חולשה שצריכה להשתנות, הייתם שולחים?

לראות זאת - על כן הוא משתדל למצוא אמתלה כלשהי כדי לבזות ולמאוס באלה, למען יוכל להצדיק את עצמו בפני מצפונו. "לשם כך עליו לחפש ולהמציא איזו נקודת אחיזה כדי להיעלות מעל לשומרי התורה ולהביט ברחמנות 'מלמעלה למטה' על אלה 'החשוכים' אשר עוד לא נשתחררו מ'כבלי התורה'. עליו לשכנע את עצמו, כי כפירתו היא 'חכמה' ו'תבונה', וכי דעותיו הכוזבות הן 'קידמה', ומעשיו הבלתי מרוסנים הם חופש ודרור.

"בתחילה, כאשר הכפירה מתחילה מתוך היסוס להתבדל ממחנה שומרי התורה, מדברת היא גבוהה גבוהה על חופש המצפון, על סובלנות ועל זכותו של כל יחיד לבחור לו את השקפותיו כראות עיניו. הכופר מגלה אז רגישות רבה וקובל תמיד על חוסר סובלנות וקיצוניות מצד נאמני התורה. אבל יש והוא מגיע לשלב מתקדם בכפירתו והריווה שוכח את העקרונות הללו של חופש המצפון וסובלנות אשר הוא עצמו קבע בתחילה.

"מעתה לא יסתפק עוד בכך שיניחוהו לחיות לפי השקפתו ו'מצפונו' שלו באין מפריע. הוא לא ימצא עוד מנוח לנפשו, עד אשר מצפונו שלו ייחפך למצפון הכלל והכל יכירו וידו בו. עתה הוא רואה בשמירת התורה מין עבדות רוחנית, אשר מצוה גדולה היא להיגאל ממנה ולשם גאולה זו זקוק העם למשה רבינו חדש. "שוב אין בו אפילו שמץ של הבנה לרוחם של אחיו שומרי התורה ולא יעלה כלל על דעתו כי אפשר לו לאדם להיות נאמן לתורה בכל נפשו ובכל מאודו, לשרת את 'כבליה' בשמחה ובחפץ לב ולמצוא בזה את האושר הנשגב ביותר.

"וכך איננו מסתפק עוד ברגשי צער וחמלה על שומרי התורה ושנאתו כלפיהם, אלא הוא משכנע את עצמו, כי חובה מוטלת עליו לעקור את שמירת התורה מן השורש. ההתנהגות ל'מצפונו' נראית לו כמרי, העמידה האיתנה - כעקשנות סרק, ושמירת התורה בכללה - כצביעות מסוכנת, הרת אסון לאומי לעם ישראל כולו. לכן חובה היא לגאול את 'המשועבדים' ולהוציאם מאפלה לאורה אפילו בניגוד לרצונם, כדי להציל לפחות את הדור הבא, ויהי מה".

6.

גזרו את הקטע, שננו אותו, למדו אותו לילדיכם. יש בו את הכל. את הסיבה, את הדרך, ואת תמרורי האזהרה. אם רק נדע לשמור על עצמנו, איש לא יוכל עלינו.

פקס לתגובות: 03-6749944

[מתוך 'יתד השבוע' ט"ו באב התשע"ט]

אני אפילו לא ממתין לתשובה, ברם, מסתבר שקורס כזה מתקיים במיינסטרים של הציבור החרדי והוא ממומן על ידי משרד הפנים, נציבות שירות המדינה ומשרד העבודה והרווחה. לידיי הגיע חלק מחומרי הלימודים ואני מביא כאן, בפרסום ראשון, דף בודד שכותרתו "אפיונים ייחודיים לציבור החרדי", כאשר הכיתוב מסביר לאן הקורס שנועד לאתר ולהעצים מנהיגים בתוך הציבור החרדי, רוצה להביא את משתתפיו.

מענווה - לאסרטיביות. מעין טובה ושמירת הלשון - לביקורת וסקיפות. מהסתפקות במועט - לעמידה על זכויות. מאמון - לבדיקה מחדש. מערבות הדדית - למובדלות. מקבלת מרות - לקבלת החלטות.

זה לא שמישהו מתנגד לביקורת, לעמידה על זכויות, ליכולת קבלת החלטות ואפילו לא לאסרטיביות. כותב השורות רושם כאן מפעם לפעם טורים שמעניקים הדרכה מפורטת ומעשית לנקודות הנ"ל כי הן לעיתים נצרכות ואף מחויבות המציאות. ברם, הרישא היא המדאיגה כאן. התנועה מנקודה א' לנקודה ת', העובדה שהניחו את הנקודות הללו, ככאלה הבאות לעקור ערכים נפלאים כמו ענווה, הסתפקות במועט, קבלת מרות, עין טובה ושמירת הלשון, זהו ניסיון לעקור את האופי החרדי (כפי שמתואר בכותרת המסמך), זוהי דריסה אלימה ומכוונת היטב, של כל הקדוש והיקר לנו.

5.

מה האינטרס שלהם? מדוע הם עושים זאת? מדוע כה חשוב להם לפגוע בנו כל כך? לשנות אותנו מהיסוד? שלח לי ידידי הסופר משה ר' ארלנגר, קטע מתוך ספרו של הגאון רבי שמשון רפאל הירש זצוק"ל בספרו "מעגלי השנה". הקטע מסביר את הכל. אין צורך בשום הסבר נוסף.

"המורדים בתורה מרגישים בניגוד שביניהם ובין שומרי התורה, ניגוד המתבלט יום ביימים, הואיל והתורה קובעת את סדר חייו המעשיים של היהודי. על כל צעד ושעל של חיי המשפחה והחברה מרגיש הכופר ורואה את הניגוד שבינו ובין אחיו המאמינים, ועם כל צעד עליו להחליט מחדש בנוגע ליחסיו עם אחיו. לכן כל יהודי שומר תורה מהווה כעין כתב אישום חי, והוא חש הכרח להתגבר עליו.

"ומאחר שאינו יכול לגנות ולשלול את נקיון הכפים, המוסריות הצרופה, כיבוש היצרים, ההקרבה העצמית והויתור על תענוגות העולם למען נשגב - מידות המאפיינות את שומרי התורה המדקדקים במצוותיה, ואשר אפילו שוטה מובהק לא יוכל שלא

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל
שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

"אני רוצה לסכם אתך", אמר בעל החנות לפנסיונר, "שמדי בוקר כשאני מגיע לתחילת הרחוב תבחן את השטח אם יש שוטר באזור. אם השטח 'נקי', תסמן לי ואז אוכל להיכנס לרחוב ב'אין כניסה'"

דין תורה מיוחד שהובא לפני הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א על פנסיונר שפספס, נהג שנלכד, ומכבי אש שהמשיכו לאכול למרות שקיבלו קריאה

וְשִׁפְטוּ אֶת הָעַם מִשְׁפֵּט צֶדֶק (דברים טז, יח)

מעשה באדם שבית מסחרו היה ממוקם ברחוב חד-סטרי. כדי להגיע אל החנות ולהיכנס אל הרחוב החד-סטרי היה עליו לעשות מדי יום עיקוף גדול, לחצות 3 רמזורים ולהאריך את דרכו בעוד כ-20 דקות. כך מדי יום ביומו. מדי פעם היה האיש מנסה להתגנב אל הרחוב מהכיוון האסור על פי חוקי התנועה, עד שפעם אחת נתפס על ידי שוטר שקנס אותו בסכום גבוה, ואף הטיל עליו 'נקודות'. כשראה שבאופן זה לא יצליח להגיע את החנות, עלה בדעתו רעיון. הוא הבחין שבמרפסת הבית הפינתי, הסמוך לבית מסחרו, יושב מדי בוקר אדם פנסיונר ואוכל להנאתו את ארוחת הבוקר. הוא התקשר אליו והציע לו כדלהלן:

אני רוצה לסכם אתך, אמר בעל החנות לפנסיונר, שמדי בוקר כשאני מגיע בשעה הקבועה לתחילת הרחוב, תבחן אתה את השטח מלמעלה, ותבדוק אם יש שוטר באזור. אם תראה שהשטח 'נקי', תסמן לי ואז אוכל להיכנס לרחוב ב'אין כניסה'. בעל החנות הוסיף ואמר שבסוף כל חודש ישלם לו כסף על השירות הזה. ההצעה מצאה חן בעיני האיש, והשניים סיכמו גם על צורת הסימן שיעשה לו בידיו.

הסיכום פעל כשורה. מידי יום היה בעל הדירה מסמן לבעל הרכב על המצב בשטח. כך היה במשך כל החודש הראשון, ובסיומו שלשל הנהג לידיו של הפנסיונר סך 250 ₪. ברם, באחד מימי החודש השני, קרתה תקלה. הנהג הביט למרפסת לראות את הסימן שיעשה לו בעל הדירה, ולאחר מכן נכנס אל הרחוב, ואז תפס אותו שוטר... כיון שהיתה זו פעם שניה, ובאותו מקום, הושתו עתה על הנהג קנסות, וגם נקודות.

לאחר שהשוטר עזב את המקום פנה הנהג אל בעל הדירה ושאלו בכעס רב: מה קרה? הרי שכור שכרתיך שתעשה לי סימן, ומדוע מעלת באמון שנתתי בך? הנהג תבע עתה שבעל הדירה יחזיר לו לפחות את הקנס שנאלץ לשלם. ובעל הדירה משיב: נכון שלא פעלתי כשורה, ולא בדקתי היטב את השטח, אבל הרי לא הזקתיך בדיים, ואם כן לכל היותר אפשר להחשיב את המעשה שעשיתי כ'גרמא', שפטור בנזיקין, ומה לך כי תתבעני לשלם? השניים באו אלי לדין תורה. בשיעור שמסר הרב שליט"א

בעניין זה, העלה אחד מהשומעים את הטענה 'מדוע בכלל צריך להתיחס לאנשים כאלה, ששניהם נחשבים כפושעים, שהרי מעשה זה - שאיפשר לנהג להכנס אל הרחוב החד-סטרי ב'אין כניסה' - מריח קצת בפיקוח נפש, ואם כן היה צריך לסלק את שניהם, ולא להשיב כלל על שאלתם! אבל הרב שליט"א ציטט מה'נתיבות' שאומר שכאשר ראובן הציע לשמעון להעיד עבורו עדות שקר, והבטיח לשלם לו על כך, צריך ראובן לקיים את הבטחתו ולשלם, למרות שמדובר בעדות שקר. והדברים מפורשים ברש"י בתחילת מסכת ראש השנה, בענין עדי השקר שנשכרו על ידי הכותים.

התשובה בדין התורה שהובא לפנינו היא שכאן הפנסיונר ההוא צריך לשלם על הנזק שגרם, ואין הוא יכול להיפטר בטענת גרמא. וכך מובא ב'נחלת צבי' בסימן רצ"א, הכותב שאדם שכר בעל-עגלה שיביא לו את אתרוגים לסוכות. והנה, בעל-העגלה הביא לו את האתרוגים, אבל בתאריך ז' חשוון... כששאל היהודי מה קרה, הרי הייתי צריך את האתרוגים בסוכות, השיב בעל-העגלה: שכחתי, ועכשיו אני גרמא בנזיקין... ופסק ה'נחלת צבי' שאין דבר כזה, שכן אם שוכרים אדם לדבר שהוא צורך שעה, ואחר כך אין לדבר ההוא שום ערך, והלה לא קיים את הסיכום, אין הוא יכול להיפטר בטענת גרמא.

משל למה הדבר דומה, למכבי אש, שהוזעקו לכבות שריפה שהתפשטה מהר בכמה בתים. והנה, כאשר הגיעה האזעקה לתחנת הכיבוי, עסקו הכבאים באמצע האוכל, והם בחרו להמשיך באכילתם עד תום, וגם לסיים את קריאת העיתון, ורק לאחר מכן לצאת לשטח. בבואם למקום השריפה התברר כמובן שלא נותר להם כבר הרבה מה לעשות, והם ינסו עתה להיפטר בטענת גרמא, הרי ברור שטענתם אינה יכולה להיחשב כטענה!

וכך כותב 'ערוך השולחן' בענין מנקי הארובות, שהממשלה הליטאית שילמה להם כסף על מנת שינקו את הארובות ולסייע בכך לאי-התפשטותה של השריפה. אם התעצלו במלאכתם ולא ניקו את הארובות, לא ייפטרו בטענת גרמא. ולכן גם בעל הדירה צריך לשלם לנהג על שהתרפה במלאכתו ולא עשה לו את הסימן הראוי על הימצאו של השוטר.

(קול ברמה - גליון 288, תשע"ג)

השעה היתה מאוחרת אין סיכוי למצוא כאן גוי של שבת... ואז פנתה בתי בת השמונה לאחיה הקטנים ואמרה: "אנחנו נגיד פרק תהילים ביחד זה" יעשה נס ובאמצע התהילים החשמל יידלק..."

אמנם הדבר מגוחך אך לא יכולתי לעצור את התמימות של ילדה קטנה, והיא בשיא הביטחון בה' פצחה באמירת תהילים, ומאוד קיוויתי שלא תאבד את אמונתה ברגע שהחשמל לא יחזור לדלוק, ונשאתי תפילה חרישית לנס למרות שאין סבירות לנס בשעה כזו.

באמצע אמירת התהילים ראיתי שני עוברי אורח שנראו כגויים עוברים בכיכר שמול הבית שלי. פניתי אליהם ושאלתי אם אכן הם גויים, והשיבו בחיוב, [כמובן שעל פי הלכה היה לי היתר בזה], הם הואילו לעלות לבית ולסדר את עניין החשמל והגנרטור להפתעת ולשמחת כולם...

למחרת שאלתי את הרב אם באמת נהגתי כשורה עם הגוי של שבת. השיב הרב: "אתה נהגת כשורה ולכתחילה, אבל תסביר לי איך משיגים גוי בשעה 2:00 בלילה? זה פלא גדול!!!"
השבת לו שנראה שעבורי לא הייתי משיג, אלא התמימות והביטחון של בתי הקטנה היא זו שהשיגה את הגויים של שבת, ומה גם שאילו הגענו דקה לפני או דקה אחרי כבר לא היינו פוגשים בהם, וראינו כמה הכל מכוון ומדויק מאיתנו יתברך!!!
(מסיפורי השגחה פרטית שנשלחו למערכת טיב הקהילה, ראה תשע"ט)

מספר בעל המעשה י' ר':

הורי הגיעו לשבות בעיר מגוריי לכבוד שבת המלכה. החלטתי עם נוות ביתי לסעוד עם ההורים את סעודת ליל שבת, ובחזור נלך רגלי מרחק של כארבעים וחמש דקות מרמה א' בית שמש עד לחפציבה.

סעדנו את הסעודה בהתרוממות רוח וחזרנו עם ילדינו הקטנים בשעה שתיים אחר חצות לילה. משהתקרבונו לבית חשכו עינינו. הבית כולו חשוך!!! נזכרתי שלא כיוונתי שעוני שבת על המזגנים וכולם נשארו דולקים בבת אחת, מה שהעמיס על הגנרטור שבת והפיל את החשמל.

מעבר לחום הכבד הייתה בעיה שהילדים הקטנים פחדו לעלות הביתה מחמת החשיכה. היינו אובדי עצות, שכן בשעה כה מאוחרת אין סיכוי למצוא גוי של שבת באזור שלנו, ועכשיו אין מצב לחזור לבית שהורי מתארחים בו ואין מצב להרגיע את הקטנים בחום ובחשיכה...

ואז החלה בתי בת השמונה להפעיל את הקטנים וכך אמרה להם: "אנחנו נגיד פרק תהילים ביחד זה" יעשה נס ובאמצע התהילים החשמל יידלק..."

על דא ועל הא

בכל פעם אנחנו מופתעים מחדש לגלות, שגם קבלה שנראית לנו קטנה כל כך - אפילו היא גדולה מדי עבורנו. למה אנו נופלים שוב ושוב בטעות הזו?...

איך לקבל קבלות שיחזיקו מעמד? - 10 כללים חשובים

טובות, מתייאש אותו בן תורה יקר. כמה אברכים בני שלושים או בני ארבעים ממשיכים לעסוק ב"קבלות"? החשש גדול, שהמספר קטן....

להלן כמה כללים בקבלת קבלות. כללים אלו נלמדו מפי ספרים ומפי סופרים. ואין חכם כבעל ניסיון... והלוא חז"ל כבר קבעו ש"אין אדם עומד על דברי תורה אא"כ נכשל בהן"... כל הרוצה, יוכל לחפש ולמצוא ראיות לדבריי מדברי חז"ל. מאידך, כל הרוצה, יוכל לחפש ולמצוא קושיות על דבריי. איני

הרה"ג רבי יעקב בויס שליט"א ראש כולל 'שבות עמי' בירושלים כל בן תורה באשר הוא, רוצה לקבל על עצמו קבלות טובות אשר איתן יעבור את ימי הרחמים והסליחות והימים הנוראים. אבל, לכל בן תורה יש ניסיון בקבלת קבלות, והניסיון הוא, לצערנו, בד"כ שלילי... רוב הקבלות לא מחזיקות מעמד. בוודאי לא לאורך זמן. נתבונן נא בעצמנו - כמה קבלות החזיקו מעמד יותר מאשר עד חנוכה?
לענ"ד, זאת הסיבה שכעבור כמה ניסיונות בקבלת קבלות

יש ליצה"ר דרך נוספת "למסמס" את הקבלות שלנו: להטיל בהן ספקות:

- אוי, לא שמתי לב מתי קמתי...
- לא זוכר האם שילמתי כסף
- היום לא קמתי בגלל אונס- מה לעשות?
- האם מצב כזה נחשב אונס?
- עבר הזמן ועדיין לא שילמתי, ועוד.

כדי להתגבר על בעיה זו, חייבים להחליט מראש, באופן עקרוני, מה לעשות בכל מצבי הספק. אפשר לקבוע שספיקא לחומרא, אפשר לקבוע שספיקא לקולא. אפשר לקבוע ש"ס דינו כספק. אפשר לחשוב על אופנים אחרים, אבל העיקרון חייב להיות פשוט מאוד, וקל לביצוע.

ד. כישלונות

ניזכר בעיקרון השני: לא להילחם חזיתית. טמון כאן עומק נוסף: אני יוצא מנקודת הנחה שאני אכשל! מהות הקבלה אינה- מה לעשות כדי לא להיכשל! מהות הקבלה היא - מה לעשות לאחר שנכשלת... שהרי "שבע יפול צדיק וקם".

כך הוא המצב הטבעי והנורמאלי. חשוב להדגיש לעצמנו: אין בעיה בכך שנכשלנו. זה המצב הטבעי. הסיבה העיקרית לכך שהקבלות לא מחזיקות מעמד היא, שלאחר הנפילה הראשונה והשניה אנחנו מתייאשים. אילו היינו יודעים מראש שנפילה הינה מצב טבעי, הרי לא היינו מתייאשים כלל לאחר נפילה. ההיפך הגמור היה קורה: לאחר הנפילה היינו "ששים אלי קרב!" הרי כאן בדיוק מתחילה עבודת חיינו! עד הנפילה, בעצם, עוד לא התחלנו לעבוד...

לדוגמא: פלוני מכעיס אותי. האם אקבל על עצמי שלא לכעוס עליו? מה הסיכוי שאעמוד בקבלתי? אבל, אצא מנקודת הנחה שבשלב זה לא אוכל להפסיק לכעוס עליו, לכן אקבל על עצמי שבכל פעם שאכעס עליו אצא מהחדר, או אומר פרק תהילים, וכד'... אוסיף לכך לו"ז, משהו שיזכיר לי, וכן אחשוב על עיקרון שבעזרתו אתייחס לכל הספקות שעלולים להתעורר... ואז, הרי יש סיכוי סביר שאעמוד בקבלה זו. מתי סוף סוף אפסיק לכעוס על אותו אדם? זה יקח קצת זמן, אבל זה יקרה.

ה. לאן לכוון את הקבלה

לפעמים יש להעמיק במקורות ההתנהגות שלנו, ולכוון את הקבלה לשם. למשל: למה אני לא מצליח לקום ב-7:00 - בגלל שהלכתי לישון מאוחר. למה הלכתי לישון מאוחר? כי אני אוהב לפטפט. אולי אפשר / צריך לכוון את הקבלה לשם? כלומר: במקום לכוון את הקבלה לשעות הבוקר, אכוון אותה לשעות הלילה: אני צריך ללכת לישון בשעה מסויימת. אם לא אלך לישון בשעה זו, אשלים קנס וכד'. לפעמים זאת דרך טובה, אבל לפעמים זאת דרך חזיתית, והיא תיכשל.

אומר קבלו דעתי, אלא - ירא הקהל וישפוט. "ומנאי ומינייהו תסתיים שמעתתא". יתכן, שהקורא מאמר זה בפעם הראשונה, יתפלא מההתייחסות הרצינית, לדבר שנראה פשוט כל כך. אבל מלחמת היצר, מלחמה רצינית היא, ויש להתייחס אליה כמו אל כל מלחמה אחרת.

א. כוחם של הרגלים

הכלל הראשון ידוע לכל: לא לקבל על עצמנו קבלה קשה מידי. אלא, שבכל פעם אנחנו מופתעים מחדש גלגות שגם קבלה שנראית קטנה כל כך, אפילו היא גדולה מדי... למה אנחנו "נופלים" שוב ושוב בטעות זו? כנראה, כי לא נעים לנו גלגות שאנחנו "כל כך קטנים"...

זהו המכשול הראשון שאותו אנחנו צריכים לעבור: זה לא שאנחנו כל כך קטנים! אלא שההרגלים שלנו הם מאוד חזקים. כנראה אנחנו לא מודעים לכך שכוחות חזקים מאוד פועלים עלינו, ויוצרים את ההרגלים שלנו. א"כ, הכלל הראשון הוא להבין שאנחנו לא קטנים. אלא - ההרגלים חזקים. לפעמים ההתבוננות וההכרה בכך, תארך כמה שנים!

ב. לא להילחם חזיתית

ממילא נובע כלל חדש: אם ננסה להילחם חזיתית בהרגלים שלנו, הם ינצחו אותנו... לכה"פ ברוב המקרים. הרי לא במקרה הם ניצחו אותנו עד עכשיו... למשל: אם אני רגיל לקום ב-7:15 ואני רוצה לקום ב-7:00, אין טעם שאקבל על עצמי קבלה כל כך פשוטה כמו: לקום ב-7:00. זה פשוט לא ילך! סיכוי גדול הוא, שכעבור כמה ימים, אט אט אחזור לקום ב-7:15... ננסה להילחם בצורה לא חזיתית: אוכל לקום בשעה שארצה, אבל - על כל דקה שאקום מעבר ל-7:00 אצטרך לתת 1 ש"ח לצדקה, בנוסף למעשר כספים שאני בדר"כ נותן.

נדגיש - נתינת הצדקה הנ"ל אינה עונש אם לא עמדתי בקבלה שלי, אלא היא עצם הקבלה! והכי חשוב, היא לא סותרת את ההרגל שלי לקום ב-7:15. היא נלחמת בו, אך לא בצורה חזיתית.

ג. אמצעים טכניים

האם קבלה זו תצליח להחזיק מעמד לאורך זמן? כנראה שגם קבלה זו צריכה חיזוק:

1. צריך לקבוע לו"ז. קבלה שאין עימה לו"ז, אינה שווה הרבה... צריך לקבוע שאת אותו 1 ש"ח שנאלץ לשלם אם נקום מאוחר מדי, נצטרך לשלם עוד באותו יום, לא יאוחר משעה פלונית (אפשר כמובן לקבוע באופן אחר: לשלם פעם בשבוע וכד').

2. צריך למצוא מישוהו (או משהו) שיזכיר לנו את הקבלה. היום יש לנו אפשרויות רבות: מכשיר סלולרי וכד'.

אחת לכמה זמן צריך לבדוק את האפקטיביות של הקבלה. אולי 1 ש"ח אינו מספיק. אולי ימי שישי ושבת מבלבלים אותנו, וכד'.

מה עדיף? לכוון את הקבלה לשעות הבוקר, או לשעות הלילה שלפני? אין על כך תשובה ברורה. צריך לנסות כך ואחרת, ולראות מהי הדרך המתאימה לנו. מומלץ לבחור את אחת הדרכים, ולהחליט שהקבלה שנבחרה היא "לניסיון": ניסיון של שבוע, או שבועיים, ואולי חודש. לקבוע זאת מראש. עם תום תקופת הניסיון, נוכל להחליט באיזו דרך לבחור. ואולי נחליט להאריך את תקופת הניסיון.

ו. לא להתעלם מהצרכים שלנו

כבר ראינו, שחלק גדול מהקושי בשמירת הקבלות נובע מהקושי בשינוי ההרגלים. לכן ניסינו שלא להילחם חזיתית, ולקחנו בחשבון מראש את האפשרות להיכשל. האמת היא, שאם נצליח לשלב את הקבלה בתוך ההרגלים שלנו, נוכל להתעלות הרבה יותר.

ניזכר שוב בדוגמא שעסקנו בה: אני קם מאוחר כי אני מפטפט בלילה. אולי יש לי צורך בפטפט הזה? למדתי כל היום כל כך קשה, ואני חייב "להתרענן קצת"?

כנראה, שורש הבעיה הוא שאני לא שולט על הזמן שבו אני מפטפט. אצטרך להחליט: כמה זמן אני מרשה לעצמי לפטפט? עם מי? האם אני מגביל את הנושאים עליהם אני מפטפט? האם אני צריך לפטפט דווקא בשעות המאוחרות של הלילה? האם אני חייב לפטפט מידי יום?

אט אט אני לומד על עצמי, על הצרכים והיכולות שלי. אני גם לומד שהצרכים והיכולות שלי משתנים עם הזמן. אקבל ע"ע קבלה שלא תתנגד לרצון שלי לפטפט, אלא תווסת אותו. הקבלה משתלבת עם ההרגלים שלי. קבלה זו לא תבוא במקום הקבלה שתוארה בפרקים הקודמים, אלא בנוסף לה.

ניזכר בדוגמא השניה שהבאנו לעיל: פלוני מרגיז אותי. מה מרגיז בו? בד"כ מדובר על אדם שלא מסכים או שלא מבין אותי. לעתים רחוקות מדובר על אדם שממש מציק לי. אשאל את עצמי: למה כה חשוב לי שהוא יבין אותי ויסכים איתי? האם אני יכול לספק לעצמי צורך זה גם בלעדיו? אמצא את הדרך לספק את הצרכים שלי בדרך אחרת. אווסת אותם. לא אתן להם לצאת מכלל שליטה. קבלה זו לא תבוא במקום הקבלה שתוארה בפרקים הקודמים, אלא בנוסף לה.

ז. החיים היומיומיים

נעבור לבעיות מורכבות יותר: מה יקבל ע"ע אדם שמרגיש שהוא לא מכוון מספיק בתפילה? מה יקבל ע"ע אדם שמרגיש שקשה לו להתרכז בשיעור? האם הוא מסוגל להכריח את עצמו לכוון בתפילה או להתרכז בשיעור? כבר ראינו שלא מומלץ להילחם חזיתית ביצר הרע. אז מה כן? ננסה לבדוק, האם יש תחומים בהם אנחנו מסוגלים להתרכז: קריאת ספר או עיתון, משחק, וכד'. נבדוק, במשך כמה זמן אנחנו מסוגלים להתרכז. קיים סיכוי גדול שנגלה שבתחום שאנחנו מרגישים שהוא

חלק מהחיים היומיומיים שלנו, אנחנו מתרכזים. אבל בתחומים כאלה שאנחנו מכריחים את עצמנו לעסוק בהם, אך הם לא חלק מחיינו היומיומיים, קשה לנו להתרכז. לא כל כך נעים לנו הגילוי שהתפילה אינה חלק מהחיים היומיומיים שלנו: אני חייב להתפלל, ומתפלל, ואפילו משתדל לקיים את כל המצוות שקשורות בתפילה, בהידור. אבל - זה לא חלק מהחיים שלי... החיים שלי הם המשפחה, החברים, התחום שבו אני עוסק: לימוד או עבודה... וזהו. אין ספק, התפילה היא משהו נוסף. חשוב, אפילו חשוב מאוד - אבל תוספת.

האם אני יכול להפוך את התפילה לחלק מהחיים? כן! האם אני רוצה להצליח בתחום העיסוק שלי - לימוד או עבודה? עם המשפחה והחברים? לשם כך יש את התפילה! ולא רק תפילת שמו"ע, אלא גם כל החלקים האחרים של התפילה - שהם בעצם הקדמה לתפילת ש"ע עצמה.

אוכל לקבל על עצמי: לחשוב, אילו חלקים בתפילת שמו"ע משמעותיים לגביי. קבלה ע"פ הכללים דלעיל. לחשוב, וגם: לכתוב בדיוק, אילו קטעים משמעותיים לחיים שלי. לו"ז - מתי אני כותב זאת, באיזה יום ובאיזה שעה. מה אני עושה עם מה שכתבתי - האם אני קורא זאת, מתי, באיזה תדירות, וכו'. המטרה היא להפוך את התפילה לחלק מהחיים היומיומיים שלי.

ח. לימוד

נחזור לבעיה השניה שהעלינו בסעיף הקודם: אני לא מצליח להתרכז בשיעור. אשאל את עצמי: האם השיעור הוא חלק מהיומיום שלי? אולי הסוגיא בעיון לא חשובה לי כל כך, ואני מתרכז יותר בלימוד אחר: בקיאות או הלכה. אולי הסוגיא בעיון אמנם חשובה לי, אבל הלימוד העצמי שלי חשוב לי יותר. אולי הבעיה היא שקצב הלימוד שלי הוא שונה.

קשה להניח שאוכל להתרכז בשיעור. לכן, עומדות בפני 4 אפשרויות עקרוניות:

להתאים את הלימוד שלי לשיעור. להתייחס לשיעור כהכנה. להתייחס לשיעור כסיכום. לוותר עליו.

ט. הבנת האחר

לאחר שהתרגלתי במשך תקופה ארוכה להכיר את הצרכים שלי, ולשלב את הקבלות בתוך חיי היומיומיים, אוכל לעלות לשלב הבא, ולנסות להבין גם את הצרכים של הזולת.

ניזכר באדם שהכעיס אותנו: ניסיתי להבין את הצרכים שלי, ולשלוט עליהם. כעת אנסה להבין את הצרכים של אותו "אדם המכעיס". אקבל על עצמי לעשות כל מאמץ כדי להבין אותו: מה הוא חושב? מה הוא טוען? מה הוא רוצה? מה חשוב לו?

קבלה זו היא בלי "אמצעים טכניים". לכן אוכל לקבל אותה ע"ע בצורה הבאה: בכל פעם שאני נתקל בו, עלי לכתוב משהו שלמדתי עליו. אפשר להגביל קבלה זו למשך תקופה מסויימת. המטרה של קבלה זו היא לעקור מהשורש את הכעס שנמצא

הקרוב לנו ביותר: את ריבוננו של עולם. את אבינו. את מלכנו. הקב"ה מדבר אלינו לא רק דרך התורה, אלא גם דרך כל מקרה ומקרה שקורה לנו. דרך כל דבר ודבר שאנחנו רואים, שומעים וחשים. דרך כל מחשבה שעולה במוחנו. מי הראה לנו? מי השמיע לנו? מי העלה מחשבה זו בדעתנו? הכל הכל הכל - ריבוננו של עולם!!

- והדברים פשוטים וברורים. עלינו לזכור כל זאת. גם בחיים היומיומיים שלנו.
  - קשה לקום ב-7:00 - למה ה' נטע בי קושי זה? מה מטרת הקושי? מה מטרת הבורא?
  - לא מצליח להשתלט על רצוני לפטפט? למה ה' נטע בי תאוה חזקה כל כך? יש לכך מטרה? עשויה להיות בכך תועלת?
  - מישהו מכעיס אותי - למה ה' גרם לכך? מה מטרתו? מה הוא רוצה ללמד אותי?
  - קשה לי להתרכז בתפילה או בלימוד? האם יש מטרה לקושי הזה, מעבר לקושי עצמו?
  - נזכור שהקב"ה מביט בנו, "מבין ומאזין, מביט ומשיב", וצופה - האם אנחנו מצליחים להגשים את המטרות שהוא קבע לנו. את המטרות שטובות לנו.
  - נוכל להציע קבלה אחת פשוטה: להקדיש מעט זמן, מידי יום, ע"מ לנסות למצוא תשובות לשאלות אלו. והיה זה שכרנו!!!
- (המאמר הופיע בתוך 'אוסף גיליונות' שופטים תשע"ח)

בתוכי. ככל שאבין טוב יותר את הזולת - אני עצמי ארוויח. הכעס יעלם, ואהפוך להיות אדם טוב יותר. רגוע יותר. האם אפשרי מיד בתחילת הדרך לקבל על עצמי קבלה זו? אולי. אפשר כמובן, לנסות.

ע"פ אופן זה, ננסה לקבל ע"ע קבלה הקשורה לחוסר הריכוז בשעת השיעור. לשם כך עלינו להבין האם השיעור הזה באמת חשוב לנו. ועוד קודם לכן, עלי לבדוק: מה המטרה שלי בלימוד כל סוגיא. כלומר "לאן אני רוצה להגיע". למשל: האם המטרה שלי היא לדעת "הלכה למעשה"? אולי המטרה שלי היא להקיף ולזכור את כל שיטות הראשונים? או - לדעת את "הרייד" של הסוגיא?

רק אחרי שהמטרה שלי ברורה, אוכל לשאול את עצמי: האם השיעור אכן משרת את המטרה הזאת? (אם התשובה תהיה שלילית, עלי לשאול את עצמי - אז למה להקשיב לשיעור.... ואהיה חייב למצוא לעצמי תשובה לשאלה זו. בסעיף זה אנחנו יוצאים מנקודת הנחה שהתשובה היא חיובית). יש להניח שכך, אט אט יתעורר בי הרצון להקשיב לשיעור, כדי להגיע למטרה שאני עצמי הצבתי.

י. מהי המטרה?

אחרי שעמלנו כל כך להכיר את עצמנו, את חברינו, ואת התפילה והלימוד שלנו, הגיע הזמן לנסות להכיר טוב יותר את

הש"ת היומי

דמי שכירות מוזלים בתשלום מראש, באופן שהשוכר יכול לחזור בו - האם זו ריבית?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

תשובה: יש בזה איסור ריבית. והטעם, שהנה ההלכה פסוקה ביו"ד סי' קע"ו היא שמותר לשוכר להקדים את התשלום אף באופן שהמשכיר אומר בפירוש שמוזיל עבור ההקדמה, וזאת משום שבשעה שמשלם הרי הוא קונה את זכות השכירות והשימוש בבית, ואין זה כהלוואה והקדמת מעות. אבל, כל זה בתנאי שגמר בדעתו לקנות, מה שאין כן אם מודיע שיוכל לחזור בו, נמצא שאינו קונה את השכירות, והמעות הן הלוואה כדין מקח החוזר [לכמה דעות], וממילא ההוזלה היא שכר המתנת מעות.

שאלה: שכרתי דירה לשנה ושילמתי על כל השנה מראש. לאחרונה פנה אלי המשכיר וביקש, שכיון שהוא זקוק מאד לכסף מזומן, האם אסכים לשלם לו עוד חצי שנה מראש את דמי השכירות - כמובן, בהוזלה מיוחדת. אמרתי לו שאיני רוצה להתחייב לשכור ליותר משנה, לכן אני מוכן לשלם מראש - אבל בתנאי שאם ארצה לעזוב את הדירה כעבור שנה יחזיר לי את הכסף. האם יש בזה איסור ריבית בהוזלה עבור תשלום מראש?

להתקשר לתורה

מסביב לשעון

24 שעות ביממה

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **מאיר שפרכר** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/2

הרב **אליהו אורנשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/1

חדש
הרב **אפרים סגל** שליט"א
הדף היומי בבלי • אידיש
שלוחה 2/3

הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית
שלוחה 1

הרב **יוסף ברגר** שליט"א
ווארט עם סיפור בראי הפרשה
שלוחה 7

הרב **מרדכי שלמה פריינד** שליט"א
הדף היומי בהלכה • אידיש
שלוחה 1/3/1

הרב **אברהם פוקס** שליט"א
הפתח בכל יום - המייל היומי של דרשו
שלוחה 3

הר' **שלום יכנס ואברהם פוקס** שליט"א
לקראת שבת מלכתא
סיפורים ופנינים מפרשת השבוע
שלוחה 7

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

האם בין דיני ראש חודש יש איזה איסור דאורייתא?

וקבלת תענית לחלק מהיום - יש אומרים שדינה תלוי במחלוקת הנ"ל, אם איסור התענית הוא מדאורייתא או מדרבנן; אך מדברי הגמרא נראה שהדבר אסור לכל הדעות. אולם, הימנעות סתמית מאכילה ומשתייה למשך מספר שעות, ללא קבלת תענית - מותרת. [שו"ע (וב"י) תיח, א (ויד), משנ"ב ב, וביה"ל ד"ה ראש; ביאורים ומוספים דרשו, 3 ו-7; וראה משנ"ב רפח, א]

אסור להתענות בראש חודש, ויש מהראשונים שסוברים שאיסור זה הוא מדרבנן, ויש המפרשים בדעת הרמב"ם שהאיסור הוא מדאורייתא, ויש אומרים שגם לדעת הרמב"ם האיסור הוא מדרבנן. ורצוי לאכול סעודת פת לכבוד ראש חודש, אך אין חיוב בדבר; ולכן, אם שכח 'יעלה ויבוא' בברכת המזון, אינו צריך לברך שנית.

חתן שיום חופתו בראש חודש - האם רשאי להתענות?

שיום חופתם בראש חודש ניסן, יתענו בו, ואילו בראשי חודשים אחרים, לא יתענו. ומי שה'ארצי'ט' של אביו או אמו הוא בראש חודש, והוא מאלו הנוהגים להתענות ביארצי'ט - לדעת השולחן ערוך יתענה למחרת ראש חודש; ולדעת הרמ"א אינו צריך להתענות כלל. [ביאורים ומוספים דרשו תיח, 2-1; שו"ע תקפ, א]

בהמשך לאמור: יש שנהגו להתענות בראש חודש ניסן, משום שבו מתו נדב ואביהוא, ובראש חודש אב, משום שבו מת אהרן הכהן; ויש אומרים שמנהג זה הונהג כבר בתקופת חכמי התלמוד, ולכן רצוי לנהוג כן; אך לדעת הרמ"א אין לצום עד לסוף היום. ומי שאינו נוהג כן, אינו רשאי להתענות בראש חודש ניסן או אב מסיבה אחרת, דהיינו שלא מחמת מנהג זה. אולם, חתן וכלה

באיזה מקרה לא אומרים הלל בראש חודש?

מתענים בראש חודש, לא יאמרו הלל. ונחלקו הפוסקים אם דין זה נוהג גם בזמן הזה, ובחוף לארץ. ויש אומרים שאין קבלתם חלה לגבי ראש חודש, ואסור להם להתענות בו. ודינים אלו אמורים גם לגבי חול המועד, חנוכה ופורים.

ציבור שקיבלו על עצמם להתענות בראש חודש - אין קבלתם חלה, ואינם צריכים להתענות. אולם, אם קיבלו על עצמם להתענות בקבוצת ימים מסוימת, כגון ימי שני וחמישי במשך ששה שבועות, ולא הבחינו בכך שבאחד מימים אלו חל ראש חודש; וכבר החלו לקיים את קבלתם על ידי שהתענו ביום הראשון מקבוצת הימים - קבלתם חלה גם לגבי ראש חודש ועליהם להתענות בו. וכאשר

[שו"ע תיח, ב, משנ"ב ג-ה, ושעה"צ ה; וראה שו"ע שם, ג-ד; ביאורים ומוספים דרשו, 4-6]

* מנהג ישראל מימות עולם, לומר בשבת שלפני ראש חודש את 'ברכת החודש', כדי להודיע לציבור אימתי יחול ראש חודש, על מנת שיזהרו בהלכות ראש חודש, ובהלכות המועדים החלים בחודש זה.

* יש שנוהגים להתענות בערב ראש חודש. ובמקומות רבים נהגו לומר בערב ראש חודש 'סליחות', והן מכוונות 'סדר יום כיפור קטן'.

* במקומות רבים נוהגות הנשים להימנע בראש חודש מתפירה ומסריגה, ויש שנהגו להימנע מכביסה. ולאלו שנהגו להימנע מכביסה - נחלקו הפוסקים אם כביסה במכונה היא בכלל האיסור.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

כיצד יתכן שחצר שלא עשו בה 'עירוב חצרות' אוסרת בכך חצר שעשו בה עירוב?

בחצר החיצונה על מנת לעבור דרכה החוצה - אם החצר הפנימית אסורה במקומה, דהיינו שלא עירבו בה עירוב חצרות, הריהי אוסרת שלא במקומה, כלומר, אוסרת את החצר החיצונה, אף אם דיירה עשו עירוב חצרות לעצמם, או שדר בה רק אדם אחד אשר לכשעצמו אינו זקוק לעירוב חצרות.

[שו"ע שעח, ב, ד רה, ומשנ"ב יא]

כלל אמרו חכמינו בהלכות 'עירוב חצרות': "רגל האסורה במקומה, אוסרת שלא במקומה". ופירוש הדברים: שתי חצרות זו לפנים מזו, אשר החיצונה פתוחה לרחוב, והפנימית פתוחה לחיצונה, ובחצר הפנימית יש לפחות שני בתים של שני אנשים, כך שהיא זקוקה לעירוב חצרות כדי להתיר את הטלטול ממנה לבתים, ולהיפך; ולדיירי החצר הפנימית יש רשות ל'דריסת הרגל'

הלוח היומי

ג' באלול | רבי משה חריף ב"ר מאיר זצ"ל, אב"ד פרשבורג

יארצייט:

- תקי"ח: רבי משה חריף ב"ר מאיר זצ"ל, אב"ד פרשבורג.
- תר"ה: רבי יששכר בערטשע ב"ר יצחק לייפר זצ"ל, האדמו"ר הראשון מנדבורנא.
- תרכ"ד: רבי משולם זוסיא ב"ר יצחק מאיר השיל זצ"ל, מזינקוב.
- תרכ"ה: רבי אברהם צבי הירש ב"ר יעקב אייזנשטט זצ"ל, בעל פתחי תשובה.
- תרפ"ו: רבי צבי הירש ב"ר דוד מורגנשטרן זצ"ל, מקאצק-לומאז'.
- תש"ג: רבי יצחק ישעיה ב"ר חיים (מצאנז) הלבפשטאם זצ"ל הי"ד, מטשכויב.
- תש"ג: רבי משה ב"ר שלום יוסף (מהוסיאטין) פרידמן זצ"ל הי"ד, מבאיאן-קראקא, בעל דעת משה.
- תש"ח: רבי שרגא פייבל ב"ר משה מנדלוביץ' זצ"ל, ר"מ תורה ודעת.

האם מקבל רכילות צריך לבקש מחילה מהאדם שעליו סופרה הרכילות?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי ב'חפץ חיים'

סופרה הרכילות. ויש להבין מדוע? והלא מספר רכילות צריך גם לבקש את מחילת האדם שעליו סיפר, ובמה שונה דין המקבל מדין המספר?

ההסבר שכותבים לכך האחרונים הוא, שאיסור קבלת לשון הרע ורכילות אינו איסור של 'בין אדם לחברו', שכן חברו לא ניזק והצטער מכך. ורק אם מחמת הרכילות ששמע וקיבל, הלך וציער את חברו, או שסיפר את הדבר לאחר, שזה נחשב להיזק - אז צריך לבקש מחילה על הצער וההיזק שגרם לו. ומטעם זה יש שהוסיף, שאף אסור למקבל הרכילות לבקש מחילה מחברו, כי בבקשתו זו יגרום לו צער ועגמת נפש מכך שדיברו בגנותו. ופעמים שאף יש בזה איסור רכילות, אם חברו יכול להבין מכך מי הוא זה שסיפר עליו את הדברים.

בהלכות רכילות כלל ה סעיף ז - הנלמד היום בסדר הלימוד היומי - כותב החפץ חיים את סדר התשובה למי שמי שעבר וקיבל רכילות:

א. יתחזק להוציא את הדבר מלבו שלא להאמין בו; ואפילו אם קשה עליו הדבר ביותר - יחשוב אולי גרע המספר או הוציא איזה פרט, או שינה בנעימת הדברים וכדו' ובזה שינה את משמעות המעשה מטוב לרע.
ב. יקבל על עצמו שלא לקבל עוד לשון הרע ורכילות על אף אדם מישראל.
ג. יתודה על עונו.
בביאורים ומוספים של 'דרשו' מציינים, שהחפץ חיים לא הזכיר כאן שעל מקבל הרכילות לבקש מחילה מהאדם שעליו

בברכת "סלח לנו" וכו' ישים ללבו להתחרט בכל לב על עוונותיו ופשעיו ולהצדיק הדין לה' על כל אשר ייסרהו ה' ויוריד כנחל דמעה לה' שירבה לסלוח וימרק עוונות, לא על ידי יסורים קשים.

(הגר"י אייבשיץ זצ"ל - "יערות דבש" ח"א דרוש א)

נשתדל בברכת "סלח לנו להתחרט על עוונותינו, ולבקש מה' שיסלח לנו, ולא על ידי יסורים קשים